

Řízení obranných zdrojů

Blok I

Obranné zdroje z pohledu teorie veřejného sektoru

Téma 1

Úvod do vymezení předmětu
Řízení obranných zdrojů

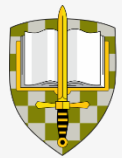

Osnova

Úvod

- Základní pojmy
- Přínos a užitečnost zkoumání zdrojového zabezpečení obrany a bezpečnosti
- Vztah ekonomiky a obrany v historickém přehledu
- Ekonomické principy sehrávající zásadní úlohu při ekonomické analýze obrany a bezpečnosti
- Závěr

ÚVOD

Úvod do předmětu Řízení obranných zdrojů

Úvod

- **Cílem** této přednášky je vymezení minulé i současné prospěšnosti zkoumání zdrojového zabezpečení obrany a bezpečnosti státu. Současně i vymezení základních ekonomických souvislostí zdrojového zabezpečení obrany a bezpečnosti.
- **Dílčí cíle** této přednášky je možné spatřovat v:
 - vymezení objektu a předmětu zkoumání zdrojového zabezpečení obrany a bezpečnosti státu,
 - zdůraznění trvajících nutností zkoumání zdrojového zabezpečení obrany a bezpečnosti,
 - popisu historického vývoje vztahu ekonomiky a obrany,
 - vymezení zásadních principů ovlivňujících analýzu zdrojového zabezpečení obrany.

ZÁKLADNÍ POJMY

Úvod do předmětu Řízení obranných zdrojů

Základní pojmy

- Obrana
- Válka
- Bezpečnost
- Ekonomická bezpečnost
- Obrana a bezpečnost jako veřejné blaho
- Obrana, bezpečnost a ekonomika
- Propojení studia válek a ekonomické teorie

Základní pojmy

Obrana a bezpečnost jako veřejné blaho

- **Obrana**, bezpečnost – základní funkce, které stát musí zabezpečovat.
- Finanční a ekonomická náročnost zabezpečení těchto základních funkcí se **postupně zvyšovala**.
- Z titulu prospěšnosti těchto funkcí pro všechny obyvatele státu – nejvhodnějším zdrojem financování jsou **daně**.

Základní pojmy

Obrana, bezpečnost a ekonomika

- Ekonomika je pro obranu určující.
- Obrana je **závislá na zdrojích** produkovaných ekonomikou (lidské, materiální, finanční).
- Obrana ovlivňuje strukturu, popř. výkonnost ekonomiky.

Základní pojmy

Obrana, bezpečnost a ekonomika

- **Interakce:**

- ekonomika jako generátor zdrojů pro obranu;
- makroekonomické efekty obrany;
- ekonomická teorie jako vysvětlující nástroj chování států;
- ekonomické řízení v obraně.

Základní pojmy

Obrana, bezpečnost a ekonomika

- Obrana sice odebírá zdroje z ekonomiky a dále neprodukuje statky participující na dalším reprodukčním procesu, nicméně **vytváří předpoklady pro nerušený rozvoj ekonomiky**.
- Jednou ze základních funkcí obrany je odstrašení protivníka – a pokud toto odstrašení selže teprve pak následuje přímý střed armád států nacházejících se v konfliktu.
- **Preventivní role** odstrašení vytváří podmínky pro stabilní a udržitelný rozvoj ekonomiky státu a chrání před destrukcí významné části národních zdrojů.

Základní pojmy

Propojení studia válek a ekonomické teorie

- Studium válek – vyhýbání se, důvody, příprava, zahájení, vedení, ukončení, důsledky
- Ek. teorie – využívání vzácných zdrojů a alokace mezi konkurujícími si alternativami.
- Náklady (cena za realizaci alternativy) vs. užitky (problém vymezení a kvantifikace – bezpečnost, příspěvek k bezpečnosti státu).

PŘÍNOS A UŽITEČNOST ZKOUMÁNÍ ZDROJOVÉHO ZABEZPEČENÍ OBRANY A BEZPEČNOSTI

Úvod do předmětu Řízení obranných zdrojů

Přínos a užitečnost zkoumání zdrojového zabezpečení obrany a bezpečnosti

In fact, the events of the late 1980s and early 1990s may have increased the need and importance of defense economics, especially in regards to resource allocation and the application of economics methods to security-related issues.

- **the downsizing of military budgets** highlights a host of economic challenges. Falling budgets and rising equipment costs will force nations to seek **efficiency improvements** in the acquisition of weapons and the provision of armed forces.
- **the breakup of the Soviet Union and Eastern Europe** has unleashed ethnic conflicts that have erupted into civil war once central power was diminished. In addition, the breakup of the Soviet Union has raised the risk of nuclear weapons getting into the hands of terrorists and the proliferation of nuclear-weapon nations.
- since these trouble spots can create **conflict externalities** for neighboring states, the **role of peacekeeping forces** and their financial support have grown in importance.

Přínos a užitečnost zkoumání zdrojového zabezpečení obrany a bezpečnosti

- the Gulf War of 1991 points to a **source of conflict in the future** - that is, wars fought over disputed and/or **scarce resources**, such as common oil pools.
- recent defense treaties raise a host of allocative concerns as the **elimination of weapons** creates expenditures on their disposals, **environmental cleanup**, verification, and the development of **alternative classes of weapons**.
- **nonconventional conflict** in the form of **terrorism** and **insurrections** presents exigencies that have allocative and distributional concerns.

The **provision of defense** is still an important **activity that requires** huge resource allocations to meet a variety of contingencies and uncertainties.

Economic aspects of the defense sector continue to be important and to require study. Interest continues to grow in the economics field for **applying economic methods to defense issues**.

Příklady využití poznatků teorie ekonomiky obrany státu

- Obranná strategie a alokace zdrojů.
- Analýza schopností odstrašení.
- Ekonomické modely aliancí.
- Závodní ve zbrojení a strategická interakce států.
- Vliv vojenských výdajů na růst HDP.
- Vliv vojenských výdajů na indikátory blahobytu.
- Vliv mezinárodního obchodu se zbraněmi na národní ekonomiku.
- Predikce chování budoucího protivníka.
- Hledání alternativ vlastní činnosti v reakci na různé varianty chování protivníka.
- Plánování optimální struktury ozbrojených sil.

VZTAH NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ A OBRANY V HISTORICKÉM PŘEHLEDU

Úvod do předmětu Řízení obranných zdrojů

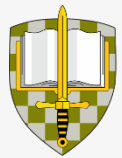

Vztah národního hospodářství a obrany v historickém přehledu

- **Národní bezpečnost jako veřejný statek od Adama Smitha**
- **Totalita války**
 - Mobilizace lidské síly
 - Mobilizace průmyslově-technologického potenciálu
- **Národní obrana a ekonomické bohatství v ekonomickém myšlení**
 - Národní bezpečnost a ekonomické bohatství: doplňující, nebo si navzájem odporující cíle?
 - Národní bezpečnost a ekonomické bohatství: vzájemné ovlivňování
 - Válečné zisky a ztráty
 - Marxismus a ekonomické výhody z války
 - Makroekonomický efekt války
- **Národní bezpečnost a ekonomické bohatství: makro-historická perspektiva**

EKONOMICKÉ PRINCIPY SEHRÁVAJÍCÍ ZÁSADNÍ ÚLOHU PŘI ANALÝZE ZDROJOVÉHO ZABEZPEČENÍ OBRANY

Úvod do předmětu Řízení obranných zdrojů

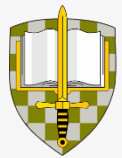

Ekonomické principy sehrávající zásadní úlohu při analýze zdrojového zabezpečení obrany

- Princip **nákladů** ztracených **příležitostí**;
- Princip očekávaných mezních nákladů a užitků;
- Princip **substituce**;
- Princip **klesajících výnosů**;
- Princip role **pobídek**;
- Princip vztahu klienta a dodavatele;
- Princip **úspory** nákladů **z rozsahu**.

ZÁVĚR

Úvod do předmětu Řízení obranných zdrojů

Závěr

- **Zkoumání** ekonomických souvislostí zabezpečení obrany má své nenahraditelné místo i v současnosti.
- **Obrana a ekonomika** jsou vzájemně propojeny a ovlivňují se.
- **Ekonomika potřebuje obranu**, aby byla schopna generovat produkci a další zdroje; obrana potřebuje ekonomiku, aby mohla poskytovat ochranu územní celistvosti státu.
- **Obrana a bezpečnost státu** mají svých charakterem spotřeby velmi blízko k čistě veřejným statkům.

ZDROJE KE STUDIU

Úvod do předmětu Řízení obranných zdrojů

Zdroje ke studiu

- Todd Sandler, Keith Hartley. The economics of defense. Cambridge: Cambridge University Press, 1995. ISBN 0-521-44728-3
- Hartley, Keith., Sandler, Todd. The economics of defence, Volume I., II., III. Cheltenham: An Elgar Reference Collection, c2001. ISBN 1-85278-945-X
- KRČ, Miroslav. Nástin dějin ekonomiky obrany. Praha: AVIS, 2001. 210 s. ISBN 80-7278-100-6

Zdroje ke studiu

- KRČ, Miroslav a kol. Vojensko-ekonomické myšlení (Evropský středověk, merkantilismu, fyziokratizmus). Brno: Univerzita obrany, 2008. 84 s. ISBN 978-80-7231-224-5
- YAACOV, Lifshitz. Economics of Defence Producing.
- STRECKOVÁ, Yvonne., MALÝ, Ivan. Veřejná ekonomika pro školu i praxi. Praha: Management Press, 1998. 148 s. ISBN

DĚKUJI ZA POZORNOST

**V PŘÍPADĚ DOTAZŮ MNE MŮŽETE
KONTAKTOVAT NA**

doc. Ing. **Aleš OLEJNÍČEK**, Ph.D.

Katedra **EKONOMIE**

Skupina **EKONOMIE**

Kancelář **K-65/100** (Bytovky)

Tel.: **+420973443153**

